

Ullstorps kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Kerstin Börjesson 2016-11-30

Ullstorps kyrka och kyrkogård sedda från väster.

Ullstorps kyrka sedd från söder.

Ullstorps kyrka

Tomelillabygdens församling, Österlens kontrakt, Lunds stift, Ullstorps socken, fastighet Ullstorp 137:1, Tomelilla kommun, Skåne län och landskap

Beskrivning och historik

Kyrkomiljö

Ullstorp ligger strax sydost om Tomelilla tätort i lantlig miljö. Omgivningarna utgörs av ett svagt böljande och öppet jordbrukslandskap med spridda gårdar och dungar. Kyrkan ligger på en markerad höjd i byns östra utkant. Söder om byn finns en sänka, Ullstorpsdalen, där Örupån har sitt genomflöde. Kyrkbyn har medeltida ursprung men fornlämningsmiljön i området vittnar om en betydligt äldre bebyggelsehistoria. Bland annat har man hittat flatmarksgravar från järnåldern i området. Bynamnet med ändelsen -torp börjar användas från vikingatiden. Vid denna tid eller tidig medeltid bör byn ha etablerats på sin plats. Före enskiftet låg gårdarna tätt i byn på södra och norra sidan om byvägen fram till kyrkan. Byn hade också en nord-sydlig förgrening utmed vägen som korsade byvägen. Ullstorps by har bevarat den äldre bystrukturen med flera gårdar centralt placerade i byn. Idag är bebyggelsen dock mer gles.

Kyrkobyggnad

Den medeltida kyrkan i Ullstorp uppfördes under romansk tid omkring 1100-talet – 1200-talets början. Byggnadsarkeolog Barbro Sundnér tolkar både kor, absid, långhus och möjligen även tornet som ursprungliga delar. Eventuellt tillkom tornet senare men nära inpå de äldsta delarna.

Tornet anges ofta som senmedeltida vilket är felaktigt. Koret och absidens samtidighet med långhuset är ett antagande eftersom dessa delar inte finns bevarade. Under högmedeltiden tillkom ett vapenhus på kyrkans södra sida. Omkring 1325 dekorerades kyrkan invändigt med kalkmålningar. Dessa finns bevarade och synliga ovan långhusets valv. Därefter, omkring 1400-tal, valvslogs långhuset. Koret har också varit valvslaget men ingen datering finns av detta valv. Valven dekorerades med målningar av Vittskövlemästaren omkring 1400-talets slut eller tidigt 1500-tal. Samtidigt med att valven tillkom kan också kyrkans gavelsidor ha försetts med trappstegsgavlar.

Kyrkan hade ursprungligen små, högt sittande, rundbågiga fönster som ersattes av större öppningar omkring 1700-tal eller tidigt 1800-tal. I absiden tillkom också en ingång från öster vid denna tid. Kyrkans medeltida byggnadsdelar kvarstod i övrigt oförändrade fram till 1800-talets slut. Taken var täckta med blyplåt och understruket tegel på torn och vapenhus. Ingången till kyrkan var ännu från söder via vapenhuset och en hög stödpelare fanns i mötet mellan tornets och långhusets södra fasader. Tornet hade ett fönster mot väster i första våningsplan samt ett fönster i andra våningsplan mot söder. På norra sidan till andra våningen fanns en äldre ingång till tornet som dock ersatts av en invändig trappa från tornets bottenvåning längs västra innermuren.

År 1896 skedde en större ombyggnad under ledning av arkitekt Theodor Wählin. Ombyggnaden av kyrkan innebar att korpartiet och absiden revs samt långhuset förlängdes med en valvtravé och korsarmar mot norr och söder. Ett nytt korparti med femsidig avslutning mot öster och en liten sakristia på dess södra sida byggdes. Tornets övre del murades om och förhöjdes. Långhusvalven skadades vid arbetena och fick muras om. Invändigt målades kyrkan om med kvadermålade väggar och valvribbor samt en målad bård i höjd med fönsterbröstningen. En draperimålning gjordes också i koret. Den dekorativa målningen togs bort 1942 då kyrkans interiör kalkmålades. Inredningen målades om 1955 i vitt, vitmarmorering och rött. En stor invändig renovering utfördes 1965 med Torsten Leon-Nilson som arkitekt. Bänkinredningen i norra korsarmen togs bort och ett orgelpodium byggdes för en ny orgel. Även de främre bänkarna i långhuset togs bort. Nästa inre renovering utfördes efter handlingar från Barup och Edströms arkitektkontor. Renoveringen omfattade invändig ommålning av väggar och snickerier. Snickerierna som tidigare varit vitmålade ådringsmålades eller målades i grå färgton. Utvändigt har kyrkans exteriör huvudsakligen genomgått underhållsätgärder sedan 1800-talet. Fasaderna är sedan 1978 målade med silikatfärg. Den senaste renoveringen skedde under ledning av Pontert arkitekter AB år 2000 då nytt yttertak av varmförzinkad stålplåt lades med samma läggningssätt som det gamla.

Exteriör

Den nuvarande kyrkan består det romanska långhuset och tornet, samt 1800-talsdelen med två korsarmar, kor och sakristia. Tornet har kvadratisk planform och är smalare än kyrkans långhus.

Kyrkan sedd från nordost och detalj av långhusets sockel.

De övriga delarna bildar en latinsk korsform med femsidig avslutning mot öster och en tillbyggnad mot söder i form av sakristian. Samtliga delar är spritputsade och vitmålade med silikatfärg. Nederst på kyrkans äldsta delar finns en hög överputsad och svartmålad sockel av kalksten. Sockeln på de nya delarna är av grovt tuktade granit- eller gråstenskvadrar som svartmålas. Överst på alla delar utom korsarmsgavlarna och tornet finns en tvåspråkig slätputsad gesims. Tornets sidor mot norr och söder avslutas med en rundbågsfris. Korsarmarna och tornet har tegelmurade trappstegsgavlar avtäckta med kalksten. Västra torngaveln är uppmurad med runda och rundbågiga blinderingar över två rader med sågskiftsdekor. Två luckförsedda rundbågiga öppningar finns också i västra gavelsidan. Korsarmsgavlarna är murade på liknande sätt.

Kyrkans yttertak är sadeltak av omålade varmförzinkad plåt lagd i skivtäckning med förskjuten tvärfals. Kortakets sidor mot öster är valmade. Långhusets äldsta del, korsmitt och korsarmarna har gemensam nockhöjd medan kordelen har en något lägre takhöjd. Samtliga takfall är försedda med fotrännor kopplade till stuprör.

Kyrkan har stora rundbågiga fönsteröppningar med ett mursprång slätputsade omfattningar och sluttande solbänkar av kalksten. Fönsterbågarna är av gjutjärn med ett rundbågigt spröjsverk. Två mindre rakslutna öppningar finns till sakristian. Till tornet finns ett rundbågigt fönster till bottenvåningen och i andra våningsplan en mindre raksluten ljusöppning mot söder och en rundbågig öppning mot norr. Den senare utgjorde tidigare den äldre ingången till tornets övre våningar. Två parställda rundbågiga ljudöppningar med mittkolonn finns i varje väderstreck. Kolonnetterna har kvadratisk bas, slätt skaft och tärningskapital. Den östra öppningen är något smalare än de övriga och kolonnetten något annan utformning. I öppningarna sitter panelklädda brunmålade ljudluckor.

Vänster bild visar kyrkogårdens östra del med kyrkan i väster. Den högra bilden visar en av tornets ljudluggar med kalkstens kolonne tt.

Tre ingångar finns till kyrkan. Huvudingången är i tornets västra sida. Dörröppningen är rundbågig med en djup, smyg murad med flera tegelsprång. Dörren är en pardörr med diagonallagd oljad panel och kraftiga dekorativa smidesbeslag. Insidan av dörren har kvadratiska speglar med runda infattningar kring dessa. Över dörren finns en rundbågig tympanonsten av kalksten med en inhuggen bibeltext från Psaltaren 100:4. En ingång till kyrkan finns också från söder i södra korsarmen. Denna har en rundbågig omfattning med tre slätputsade språng. Ytterdörren är en pardörr med samma utseende som västra porten. Över dörren finns ett lunettfönster med en glasmålning infattad i ett spröjsverk av svartmålat gjutjärn. Målningen utgörs av språkband: "Korfidtz Gullenstern – Anne Wieert 1588", samt en gul sjuuddig stjärna i blått fält. En dörröppning till sakristian består av en raksluten öppning med en trädörr utvändigt klädd med diagonal-täckt oljad panel och gångjärnsbeslag av smidesjärn.

Interiör

1800-talets stora renovering gick mycket hårt åt kyrkans medeltida interiör. Invändigt förefaller kyrkan som en typisk 1800-talsbyggnad utan spår av ojämnheter i murverk eller fragment av kalkmålningar från en äldre tid. Trots det finns troligen stora delar av medeltida murverk och öppningar bevarade bakom putsen. Valven sägs vara ommurade i sin helhet. Möjligen kan delar av de medeltida valven finnas bevarade. Något som talar för det är att valven i den äldre delen

Vapenhuset sett från väster och norra korsarmen sett från långhuset.

är lägre än övriga valv samt att romanska målningar finns bevarade över valven. Samtliga valv är överputsade både på över- och undersida och går därför inte att datera närmare.

Entrén i väster leder in till vapenhuset i tornets bottenvåning. Över ingången finns en förgylld inskrift i tympanonstenen med texten OSCAR II 1896. Golvet i vapenhuset är lagt med återanvända gravhällar av kalksten. Innertaket är vitmålat. En trätrappa från 1897 leder upp till ett vilplan med ingång till en läktare. Från vilplanet leder en trappa vidare till tornets andra våning. Under trappan finns en förrådsinbyggnad av pärlspontspanel. Trappan är av trä med svarvade brunmålade balusterdockor. Trapparrangemanget är typiskt för Wählin och återfinns i flera av hans renoverade kyrkor.

Ingången till kyrkorummet från vapenhuset är via en smal men mycket hög tornbåge. Tornbågen har en ovanlig form och det är osäkert om den är ursprunglig men äldre ritningar visar en öppning som kan ha haft samma bredd. I tornbågens nedre parti sitter en gråmålad pardörr med samma utseende som ytterdörrens insida. I valvbågens övre del finns en dörr till orgelläktaren. Orgelläktaren har tresidig form med sidor som smalnar av mot öster för att inte skymma ljusinsläppen från fönstren. Läktaren är uppbyggd på en murhylla mot väster och under läktarbarriären finns fyra pelare med fasade kanter. Kapitälens sidor är rikt profilerade medan framsidan är slät med en liten försänkt, skuren fyrpassdekor. Mellan kapitel och barriär finns ett tand-

Långhuset med orgelläktaren sedda från öster samt koret sett från väster.

snittslistverk och barriären består av svarvade kolonetter med linjedekor under en kraftig överliggare. Hela orgelläktaren är laserad i ekimitation.

Kyrkorummet är ljust med vitmålade väggar och valv. Bänkinredningen är liksom läktaren målad i ekfärg. Golven i gångar och i kor är lagda i mönster med åttakantiga svarta kalkstensplattor med vit marmor som hörnsten. I bänkkvarteren ligger brunmålade brädgolv. Bänkarna i den gamla långhusdelen är ställda i två bänkkvarter med mittgång. Kvarteren når ungefär halvvägs in i korsmitten vars sydöstra hörn upptas av predikstolen och i nordost av dopfunten. I södra korsarmen står bänkarna i ett kvarter mot väster med en gång längs östra sidan fram till ingången i söder. På väggarna i södra korsarmen finns ett vapen i form av Karl XI namnchiffer med året 1689, ett Series Pastorum, samt en oljemålning på duk från 1698 föreställande en flicka på dödsbädden. Norra korsarmen upptas av ett orgelpodium, tre steg över långhusets kalkstensgolv. Podiet är byggt av trä och täcks av en heltäckningsmatta. Orgeln står i korsarmens bakre del.

Kyrkans valv består av kryssvalv på höga trespråkiga valvpelare. Pelarnas kragband består av en vulst, en platt och ett utkragande skift överst. Valvbågarna har rundbågig form till skillnad från de medeltida valven som fanns tidigare vilka var svagt spetsbågiga. Ribborna har kvadratisk tvärsnitt och gördel- och sköldbågar har en hel tegelstens bredd. Gördelbågarna är mycket

vida och höga, även valvbågen mellan kor och korsmitt har denna form. Samtliga valv och bågar har skarpa profiler av puts dragen på plats.

En trappa av svart kalksten leder upp till koret som är beläget två steg över långhusgolvet. På ömse sidor om trappan finns ett lågt räcke av kolonnformade balusterdockor marmorerade i vitt och grått. Över- och underliggaren samt hörnstolpar är ådringsmålade i brunt. Golvet i koret är lagt med vita marmorplattor med en bård av svart kalksten mot ytterväggarna samt inför altarringen. Altaret med altartavlan står ett stycke från östra yttermuren med en smal passage bakom altaret. Altarplatsen omsluts av den tresidiga altarringen. Från korets sydvästra hörn går en trappa upp till predikstolen och mot söder är ingången till sakristian belägen. Koret täcks av ett sexkappigt valv där valvkapporna motsvarar korets sexsidiga form. Ribbor och pilastrar har samma utseende som i långhus och korsarmar men sköldbågarna mot sidoväggarna i öster har en spetsbågig form.

I korets södra sida leder en dörr in till sakristian. Sakristian är ett litet rektangulärt rum med plats för skrivbord och skåp. Golvet är täckt av en plastmatta, väggarna och taket är putsade och vitmålade med en modern färgtyp. Sakristian har ett fönster mot öster och en ytterdörr i söder.

Tornets övre våningar nås från trappan i vapenhuset. I andra våningsplanet finns en stickbågig fönsteröppning mot söder och en sekundärt upptagen ingång till långhusvinden. Mot norr finns ett fönster mot västra hörnet vilket tidigare utgjorde ingång till tornets övre våningar. Väggarna är putsade och vitmålade och golvet består av omålade kilsågade breda plankor. Innertaket utgörs av bjälklaget till tredje våningen med breda plankor över. Bjälkarna är av ek och har spår efter urtag som tyder på att de är återanvända. En enkel trätrappa leder upp till tredje tornvåningen. Tredje tornvåningen hade redan före ombyggnaderna på 1800-talet dubbla ljudöppningar med mittkolonner. Kolonnerna har tärningskapitäl och är huggna av kalksten. Väggarna i det övre våningsplanet är putsade och vitmålade. Klockvåningen upptas till större delen av klockstolen av ek för kyrkans två klockor. Klockstolen förefaller vara sentida, möjligen från 1897 eller senare. Tornets taklag består av sparrar, hanband och bindbjälkar av fur och är sannolikt från ombyggnaden 1897 liksom undertaket av brädor. Taklaget över långhusets är av fur med sparrar och hanband på stickbjälkar med stödben mellan sparre och stickbjälke. Den västra och östra takstolen i långhusets äldsta del samt mellan de två västra valvtravéerna består av bindbjälkar med snedsträvor fogade mellan sparrarna och bindbjälken.

På kyrkvindens äldre del finns medeltida kalkmålningar utförda före valven bevarade. Mellan första och andra valvtravéen anas överdelen av Sankt Kristoffer med sin stav av järnek. Målningarna har varit indelade av smala bårder i rött och gult. Murverket på långhusets västra gavelsida/tornets västra sida är oputsat och här kan man se kyrkans romanska kalkstensmurverk

med ursprungliga ritsade fogar. Murverket har ett karaktäristiskt utseende med skift av marksten mellan breda partier av kalkstensmur. I södra muren finns en igenmurad, sekundär fönsteröppning. Öppningens omfattningsstenar är av tegel.

Inredning och inventarier

Altare

Altare av grå polerad kalksten från 1897 sannolikt ritat av Theodor Wählin. Altaret är ihåligt och har en förvaring som nås genom luckor på dess baksida. Från kyrkans medeltida altare, vilket revs vid 1800-talets ombyggnad, har en blykapsel för relikier tillvaratagits. Blykapseln har smält samman vid någon tidpunkt kanske i samband med en brand inne i kyrkan.

Altarupsats

Altarupsats i barockstil utförd kring 1600-talets första hälft och renoverad 1897. Altarupsatsen består av en oljemålning på duk utförd 1646 föreställande den korsfäste Kristus och under denna finns en inskriftstavla. Målningen och inskriftstavlan flankeras av kopplade kolonner och beslagsvingar. Över tavlan finns ett listverk som bär upp en rundbågsinfattad texttavla mellan två hermer och det hela kröns av Christian den IV:s monogram och en förgylld korsglob. Samtliga delar har rikligt med skuren dekor i form av broskornament. Tavlan är sedan 1897 trären men hade före renoveringen en polykrom bemålning.

Altarring

Altarringen av trä är från 1897. Den består av tre sidor med kraftiga kolonnformade balustrar marmorerade i vitt och grått och sammetsklätt knäfall och handfall på en brunådrad sockel/listverk.

Predikstol

Predikstol med tillhörande baldakin från 1646. Både predikstolen och baldakinen är av ek och har åttakantig form. Korgens sidor har rundbågsformade nischer för skulpturer av evangelisterna och mellan sidorna finns skulpterade hermer. Under och över evangelisterna finns inskriftstavlur och under korgen finns ett karnisformat underrede avslutat med en knapp. Hela korgen och predikstolen är rikt dekorerad med maskaroner, kartuschliknande ornament och olika listverk. Predikstolen består av ett listverk krönt av kartuscher och svarvade knoppar. Under baldakinen hänger en duva. Predikstolen och baldakinen är trärena med förgyllda detaljer sedan 1897 års renovering. Ursprungligen hade de en polykrom färgbehandling.

Dopfundt

Dopfundtens cuppa är ett gotländskt arbete från 1200-talet huggen i kalksten. Cuppan är cylindrisk och nedtill trattformigt avsmalnande. I cuppans ovankant finns en rundbågsfris i låg relief. Skaftet och foten tillverkades 1897 och de ursprungliga delarna finns på Lunds Historiska museum. Skaftet är uppåt avsmalnande med en vulst överst och en bred sockel i nederkant med en

kvadratisk fotplatta. Till dopfunten hör också en täckskiva av slipad kalksten (troligen 1897) med åttakantig form och hål för dopfatet. Dopfatet är av mässing och har åttakantig form med driven och punsad dekor på brämen i form av blommor och blad. Över dopfunten hänger en baldakin av ek från 1646. Baldakinen har åttakantig form med sidor i form av ett listverk med tandsnitt och äggstav. Överst på sidorna sitter svarvade knoppar och skulpterade änglahuvuden. På baldakinens undersida sitter en skulpterad blomma. Baldakinen är trären med förgyllda detaljer men har tidigare haft en polykrom färgbehandling.

Bänkinredning

Öppna bänkar av trä från 1897, sannolikt ritade av Theodor Wählin. Bänkarna har spegelför-
sedda ryggar samt skärmar och gavlarna är profilerade med rundbågiga överstycken. En reno-
vering utfördes 1990 då bänkarna ådringsmålades i ekfärg av John A. Kennedy.

Orgel

Mekanisk orgel byggd av Emil Hammer, Hannover, Tyskland omkring 1956. Orgelhuset är en
ramverkskonstruktion i trä klädd med bokfanèr. Fasaden är uppbyggd av tre rakt avslutade lå-
dor med synliga pipor, ett lägre i mitten och två högre vid sidorna. Spelbordet är vänt mot och
sammanbyggt med fasaden.

Klockor

Lilla klockan är av malm gjuten 1896 av Göteborgs mekaniska verkstad. Stora klockan är av
malm gjuten 1908 av K.G. Bergholtz & C:o, Stockholm.

Övrigt

På Lunds universitets historiska museum (LUHM) förvaras en akvamanil daterad till 1300-talet,
troligen ett importarbete från Tyskland. Akvamanilen är av brons formad som ett lejon.
I kyrkan finns också ett rökelsekar av malm från 1300-talet. En fattigstock av ek står i vapen-
huset.

Kyrkogård

Den äldsta kyrkogården utgjorde en närmast kvadratisk yta med kyrkan i mitten. Det är osäkert
om den triangulära delen väster om kyrkan har fungerat som kyrkogård före 1800-talet. Kring
1900-talets början utvidgades kyrkogården mot öster. Ytterligare utvidgning av kyrkogården
skedde 1946 öster om den nya delen. År 1983 gjordes en ny planläggning för den nya kyrko-
gårdsdelen med urngravområde, minneslund och övriga gravplatserna ordnade längs rygghäck-
ar.

En hög stenmur omger kyrkogårdens västra delar. Längst i väster där marken sluttar mest utgör
den en hög stödmur. Den östra senare kyrkogårdsdelen kringgärdas av en avenbokshäck. Ett
grindparti med två ingångsgrindar av järn vid sidorna och en större grind i mitten leder in till

kyrkogården från väster. Grindstolparna är kraftiga, putsade och vitmålade pelare med kvadratisk planform samt upptill försedd med listverk och pyramidtäckning av plåt. En hög stentrappa har tidigare funnits innanför grindpartiet som senare släntats ut. Grindpartiet är sannolikt från 1897 och före denna tid fanns två rundbågiga öppningar med trappstensformade krön. Ytterligare grindförsedda ingångar finns längre österut mot norr och söder.

Kyrkogårdens äldsta delar i väster har en mer oregelbunden struktur än de östra delarna. Gravplatserna är grästäckta och omgärdade av sten, buxbom eller järnstaket. I slutningen mot väster som är grästäckt finns några få inramade grusgravplatser, flera gravhällar samt några enstaka gravstenar av mindre storlek. Förutom de liggande hällarna i väster finns en gravhäll monterad mot en av grindpelarna i väster samt en gravhäll monterad mot muren till en ekonomibyggnad utanför kyrkogården. De östra kvarteren har en enhetlig struktur där de enskilda gravplatserna underordnar sig helheten och där klippta avenbokshäckar är en viktig stomme. Delar är grusgravplatser och andra delar är grästäckta. Området längst i öster är öppet och grästäckt med undantag av gångar. Låga kallmurar inhägnar minneslunden med en halvrund häckplantering.

Byggnader på kyrkogården

Förutom kyrkan finns inga byggnader på kyrkogården. Vid parkeringen utanför kyrkogårdens sydvästra gräns finns en ekonomibyggnad av rött tegel med sadeltak täckt med pannplåt.

Karaktärisering

Kyrkan har en anslående placering på en höjd i byn och ligger i ett välbevarat öppet jordbruks- och beteslandskap. Även byn bevarar gamla strukturer i gårdsplatser och vägnät vilket har stor betydelse för kulturlandskapet. Även kyrkogården har en mycket stor del i kyrkomiljön och framför allt de många välbevarade gravplatserna kring kyrkan. Trädkransen kring kyrkogården har en särskild funktion både som vindskydd och som en avgränsning synlig på långt håll i det öppna landskapet.

Teodor Wählins ombyggnad av Ullstorps kyrka vid 1800-talets slut beskrivs av Hans Ponnert som en ”svår ungdomssynd”. Renoveringen gick mycket hårt åt den gamla kyrka och dess interiör vilket kanske kan försvaras av Wählins knappa erfarenhet av kyrkorenoveringar vid denna tid. Wählins senare renoveringar gjordes mer varsamt. I jämförelse med andra renoveringar och ombyggnader av kyrkor vid denna tid är ombyggnaden dock inte anmärkningsvärd. Stora delar av den gamla kyrkan kunde också bevaras men till sin karaktär både invändigt och utvändigt framstår kyrkan som en 1800-talskyrka. Kyrkan är ett exempel på Wählins och kanske framför allt tidens förhållningssätt till det gamla kulturarvet. Invändigt har sekelskifteskaraktären bevarats vilket är relativt ovanligt då det sena 1800-talet ofta har rensats ut och förkastats av senare renoveringsarkitekter. Senare renoveringar har invändigt framför allt påverkat kyrkans färgsättning. Stora delar av kyrkans nya inredning ritades också av Wählin och är en viktig del av kyrkorummets helhet. Även om kyrkan var den första som Wählin renoverade är exempelvis bänkar

och läktaren tydligt ”Wählinska” till sitt utseende. Utvändigt är däremot inte Wählins påverkan på arkitekturen lika tydlig, vilket kanske kan förklaras med att han gav efter för Överintendentens krav på ändringar i det ursprungliga förslaget. Exteriören kan betecknas som välbevarad då endast underhållsåtgärder skett sedan 1800-talets slut.

Kyrkans äldsta historia är relativt dåligt utredd men mycket tyder på att kyrkans äldsta delar byggdes under 1100-talet. Både murverket och den välhuggna kalkstensockeln tyder på detta. Kyrkans torn är ovanligt med tanke på dess höga ålder och torngluggarnas utförande med kolonetter. Tornets planform med ingång till de övre våningarna från norra sidan är typisk för de tidiga västtornen. Medeltida målningens fragment på kyrkans vind har ett högt kulturhistoriskt värde liksom kyrkans äldsta murverk.

Att tänka på

- Kyrkogårdens strukturer bör bevaras vad gäller de västra delarna av kyrkogården. Återlämnade gravvårdar bör få stå kvar i dessa delar då de har stor betydelse för kyrkogårdens och kyrkomiljöns kulturhistoriska värden.
- Försiktighet bör gälla vid reovering av kyrkans romanska murverk exempelvis sockelpartiet. Hårda putsbruk eller moderna färgtyper samt hårdhänt hantering vid reovering kan skada stenen.
- Kyrkans interiör har en karaktär av sent 1800-tal/sekelskifte 1900 vilken bör beaktas vid reovering invändigt. Stora delar av inredningen såsom snickerier, skåp, pallar m.m. ritades också av arkitekten och bör därför bevaras som en del av kyrkorummets helhet.
- Kyrkans äldsta historia är viktig att dokumentera. När tillfälle ges bör därför kyrkans murverk undersökas av byggnadsarkeolog. De romanska målningarna är känsliga och regelbunden besiktning bör ske.

Skydd

Kyrkor och kyrkogårdar tillkomna före 1940 skyddas som kyrklig kulturmiljö, enligt Kulturmiljölagen 4 kap.

Kyrkan och kyrkotomten ligger inom registrerad fornlämning Ullstorp 25:1. Fornlämningen avser Ullstorps bytomt enligt lantmäterikarta från 1806 och skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2008.

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008.

Theodor Wåhlin, arkitekten och restaureringskonsten, Hans Ponnert, Malmö 2011.

Ullstorps kyrkogård, vård- och underhållsplan 2015, Emelie Petersson och Tony Svensson, Regionmuseet Kristianstad, Landsantikvarien i Skåne, Rapport 2015:43.

Ullstorps kyrka, Underhållsplan, Ponnert Arkitekter AB, 2004.

Webbplats

Fornsök: <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Medeltida kyrkor i Skåne: Barbro Sundnér. 2015. *Del A*. Version 2.0. Svensk Nationell Datatjänst. <http://dx.doi.org/10.5878/002642>

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2016-04-04

Fältinventering: Kerstin Börjesson

Kulturhistorisk karakteristik och bedömning: Författare, efter samråd med referensgrupp utsedd av Lunds stift

Rapportsammanställning och foto: Kerstin Börjesson

Granskning: Linn Ljunggren, Regionmuseet Kristianstad.

Färdigställd: 2016-11-30

